

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 999/2022
09.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Смиљка Младеновић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Живан Јеремић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2415/21 од 12.10.2021. године, у седници одржаној 09.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2415/21 од 12.10.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Краљеву П 31/15 од 04.07.2017. године, ставом првим изреке, обавезан је противтужени ББ из ..., да противтужиоцу АА из ..., на име накнаде штете плати износ од 165.775 евра, са затезном каматом на валуту евро почев од 29.12.2006. године до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате. Ставом другим изреке, од већег тужбеног захтева противтужилац је одбијен и то да му противтужени плати преостали износ од 114.026 евра, са затезном каматом на валуту евро почев од 26.07.2006. године до исплате, као и за затезну камату на евро на износ досуђен у ставу првом изреке ове пресуде од 26.07.2006. године до 29.12.2006. године. Ставом трећим изреке, одбачен је приговор противтужиоца којим је тражио да се изврши пребијање утврђеног потраживања противтужиоцу у износу од 279.801 евро, у динарској противвредности према потраживању противтуженог утврђеног пресудом Вишег суда у Ваљеву П 34/10 од 22.02.2010. године. Ставом четвртим изреке, обавезан је противтужени да противтужиоцу плати 684.176,92 динара на име трошкова парничног поступка.

Апелациони суд у Крагујевцу је, пресудом Гж 2415/21 од 12.10.2021. године, ставом 1 изреке, одбио као неосновану жалбу тужиоца АА из ... и потврдио пресуду Вишег суда у Краљеву П 31/15 од 04.07.2017. године, у ставу другом изреке. Ставом 2. изреке, преиначена је пресуда Вишег суда у Краљеву П 31/15 од 04.07.2017. године, у ставу првом и четвртм изреке – решење о трошковима поступка, тако да гласи: „Одбија се као неоснован тужбени захтев тужиоца АА из ... којим је тражио да се

обавезе тужени ББ из ..., да му на име накнаде штете плати износ од 165.775 евра, са затезном каматом на валуту евро почев од 29.12.2006. године до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате“. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова парничног поступка исплати износ од 1.229.250,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20), и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужбу у овој парници поднео је ББ против туженог АА, ради дуга, а о његовом тужбеном захтеву правноснажно је одлучено делимичном пресудом првостепеног суда П 34/10 од 22.02.2010. године, којом је АА обавезан да ББ, на име дуга, исплати износ од 263.000 евра у динарској противвредности са припадајућом каматом почев од 29.10.2007. године. У току те парнице, тужени АА је поднео противтужбу против ББ, ради накнаде штете о којој је одлучено побијаном пресудом. Тужени ББ је купио 70% друштвеног капитала ДП „Шумадија“ из Врњачке бање, по уговору од 30.07.2004. године и анексу од 17.06.2005. године, закљученим са Агенцијом за приватизацију. Своја права и обавезе из тог уговора, ББ је АА пренео уговором о преузимању права и обавеза који су закључили 20.07.2006. године тако што је у члану 2. тог уговора констатовано да уступилац, закључењем тог уговора, уступа пријемнику уговор о купопродаји друштвеног капитала из члана 1. тог уговора, са свим правима и обавезама које уступилац по том уговору има, а пријемник преузима уговор и ступа у његово испуњење на дан закључења овог уговора. У члану 4. је уговорено да је уступилац дужан да пријемнику преда сву документацију везану за реализацију уговора о купопродаји друштвеног капитала из члана 1. тог уговора, а пријемник да прибави сагласност повериоца (Агенције за приватизацију РС), за промену дужника. Такође, уступилац се истим чланом уговора, обавезао да, након овере уговора и прибављања сагласности Агенције, изврши комплетну примопредају субјекта приватизације у виду записника. Након закључења овог уговора, парничне странке су закључиле и пред Првим општинским судом у Београду овериле под бројем I/1 ../06, 26.07.2006. године, уговор о уступању уговора о продаји друштвеног капитала, на основу кога је пријемник ступио на место уступиоца у уговор о продаји и његов анекс те је, потписом уговора о уступању, признао да је упознат са свим правима и обавезама које је уступилац стекао уговором о продаји и његовим анексом, те да исте прихвата у целости. У члану 2. тог уговора, пријемник је потврдио да му је уступилац омогућио да изврши испитивање и проверу субјекта, његове имовине и финансијског пословања, те да се у потпуности ослања на извршена сопствена испитивања и провере приликом ступања на место уступиоца у уговор о продаји и његов анекс. Тужилац АА је испунио своје обавезе према Агенцији за приватизацију Републике Србије из уговора о преузимању права и обавеза, а међу странкама није спорно да није извршена примопредаја између тужиоца и туженог односно да није сачињен записник о томе већ је тужилац фактички преузео предузеће

01.07.2006. године, које је било у дуговима, односно имало је дуговања и потраживања. Због тога је, на седницама Управног одбора предузећа, у више наврата, расправљано о томе да предузеће има губитке, јер су у том периоду почели да пристижу неплаћени рачуни, а повериоци су почели да протестују менице, што је доводило до блокаде рачуна предузећа. Вештачењем од стране судског вештака економско – финансијске струке, утврђено је да је тужилац на име доспелих меница које су накнадно стигле на наплату исплатио 19.709.076,61 динара, а да је од стране Пореске управе принудно тужиоцу наплаћен износ од 4.073.968,96 динара, због неплаћених пореза и доприноса. Тужилац је делом из личних позајмица и позајмица од других његових предузећа као и од продаје три локала предузећа намирио дуговања предузећа у износу од 165.775 евра. Закључењем уговора о преузимању права и обавеза између тужиоца и предузећа „Плима пек“ из Крушевца, тужилац је уступио уговор о купопродаји 70% друштвеног капитала, закључен са Агенцијом за приватизацију, а предузеће „Плима пек“ се обавезало да настави са отплатом треће неотплаћене рате која је остала неизмирена Агенцији, у моменту закључења уговора, те да уступиоцу, овде тужиоцу, исплати 270.000 евра у динарској противвредности на дан исплате. Између тужиоца, као власника предузећа „Шумадија“ и ВВ, већинског власника предузећа „Плима пек“, сачињен је протокол у ком је, поред осталог наведено, да се нови купац обавезује да краткорочне позајмице које су дате предузећу „Шумадија“ од стране тужиоца и његових других фирми у износу од 10.623.000,00 динара, исплати према динамици која је у том протоколу предвиђена. Тужилац није спорио да му је власник предузећа „Плима пек“ исплатио износ од 10.623.000,00 динара, а на име отплате треће рате Агенцији за приватизацију што је, према уговору, била обавеза тужиоца.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је туженог обавезао да тужиоцу, на име накнаде штете, плати износ од 165.775 евра са припадајућом каматом од 29.12.2006. године до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, а одбио тужбени захтев тужиоца у преосталом делу, за износ од 114.026 евра са затезном каматом почев од 26.07.2006. године до исплате, као и захтев за исплату затезне камате на евро на признати износ од 26.07.2006. године до 29.12.2006. године, прихватајући налаз судског вештака економско – финансијске струке о томе да је тужилац износом од 165.775 евра намирио дуговање предузећа. Првостепени суд је закључио да су у моменту преузимања предузећа „Шумадија“ од стране тужиоца, постојала дуговања за која он није знао и није могао да зна јер су приказани у документацији која њему није презентована односно, меницама које су накнадно стигле на наплату. Имајући у виду да је купопродајна цена за пословни простор – локале, које је тужилац био принуђен да прода, исплаћена у периоду од 15.12.2006. године до 29.12.2006. године, првостепени суд је камату тужиоцу признао од дана исплате последњег износа, 29.12.2006. године, у смислу одредбе члана 186. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је првостепену пресуду потврдио у одбијајућем делу, а преиначио у усвајајућем делу тако што је одбио тужбени захтев тужиоца у целини, јер је нашао да је првостепени суд, на потпуно и правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право при дефинисању уговора закљученог између странака, као неименованог, тако што је применио правила о скривеним манана предмета прописаним за уговор о продаји. По мишљењу другостепеног суда, предметни уговор о уступању уговора о продаји друштвеног капитала који су парничне странке закључиле и овериле код Првог општинског суда у Београду 26.07.2006.

године, закључен је на основу одредбе члана 41.ж Закона о приватизацији ("Службени гласник РС" бр.38/01...45/05), важећим у време заснивања спорног правног односа странака, којим је прописано да купац капитала (уступилац) може да уступи уговор о продаји капитала односно имовине трећем лицу (пријемник) под условима прописаним тим Законом и законом којим се уређује облигациони односи, по претходно прибављеној сагласности Агенције за приватизацију. Имајући у виду да тужилац није тражио поништај или раскид уговора о уступању од 26.07.2006. године већ је противтужбом истакао новчано потраживање позивајући се на проузроковану штету кривицом туженог услед неприказивања адекватног финансијског стања субјекта приватизације, другостепени суд је оценио да у радњама туженог не постоји противправно понашање нити његова одговорност за накнаду штете која би била у узрочно последичној вези са штетом коју је тужилац претрпео, те да је материјални губитак тужиоца, као пријемника, у домену његове личне процене и пословног ризика приликом закључивања уговора, јер садржај одредбе члана 3. уговора од 26.07.2006. године указује да код тужиоца ни у ком случају није могао постојати разлог да није упознат са финансијским пословањем предузећа које је купио.

По оцени Врховног касационог суда, одлука другостепеног суда је заснована на правилној примени материјалног права.

Предмет овог спора је уговорна одговорност туженог за штету коју је тужилац претрпео ступањем у његова права и обавезе на основу уговора о преузимању права и обавеза од 26.07.2006. године. У том уговору је, чланом 3. констатовано да пријемник потврђује да му је уступилац омогућио да изврши испитивање и проверу субјекта, његове имовине и финансијског пословања, те да се у потпуности ослања на сопствено испитивање и провере приликом ступања на место уступилоца у уговор о продаји и његов анекс.

Одредбом члана 262. Закона о облигационим односима, прописано је да је поверилац у обавезном односу овлашћен да од дужника захтева испуњење обавезе, а дужник је дужан испунити у свему како она гласи. Према члану 268. истог Закона, уговорна страна која је дужна да обавести другу страну о чињеницама које су од утицаја на њихов међусобни однос одговара за штету коју претрпи друга страна због тога што није била на време обавештена. Ко другоме проузрокује штету дужан је накнади је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице, јер је тако прописано одредбом члана 154. став 1. Закона о облигационим односима. Кривица постоји када је штетник проузроковао штету намерно или непажњом, на основу одредбе члана 158. истог Закона.

У конкретном случају, тужени, као уступилац је тужиоцу, као пријемнику, омогућио да изврши испитивање и проверу предузећа АД „Шумадија“, дакле како његове имовине тако и његовог финансијског пословања, па у његовим поступцима нема противправности која би била основ за одговорност по основу кривице. Уговорна одговорност односи се на предвидљиву штету, а поверилац има право на накнаду штете у два случаја: када дужник не испуни обавезу или задоцни са њеним испуњењем. Претпоставке за уговорну одговорност за штету су: 1. да постоји пуноважна обавеза из уговора или неког другог облигационог односа која није испуњена или није уредно испуњена; 2. да је друга страна због тога претрпела штету; 3. да не постоје околности које искључује одговорност прекршиоца обавезе. Тужени је своју уговорну обавезу из уговора о преузимању права и обавеза закљученог са тужиоцем 26.07.2006. године

испунио, предајом тужиоцу предузећа А.Д. „Шумадија“, што међу парничним странкама није било спорно. Тужилац је, закључењем тог уговора потврдио да му је тужени, као уступилац омогућио да изврши испитивање и проверу предузећа које је купио што значи да је тужилац имао могућност да сазна све чињенице о имовини и финансијском пословању предузећа, па то што је евентуално погрешно проценио однос његових потраживања и дуговања, није кривица туженог, у смислу његове одговорности за штету причињену тужиоцу. Ово посебно када се има у виду да је предузеће А.Д. „Шумадија“, пословало са губитцима у периоду од јануара до јуна месеца 2006. године, те да су у том периоду почели да пристижу неплаћени рачуни, а повериоци да протестују менице, што је доводило до повремене блокаде рачуна предузећа, па је све то тужиоцу било познато односно он је свакако имао могућност да се упозна са свим аспектима пословања предузећа које је купио пре закључења предметног правног посла са туженим.

Наводи ревизије о томе да је правноснажном делимичном пресудом првостепеног суда П 34/10 од 22.02.2010. године, тужилац обавезан да туженом, на име дуга исплати износ од 263.000 евра, са припадајућом каматом, не доводи се у сумњу правилност побијане пресуде, јер та чињеница није битна за одлучивање о тужбеном захтеву тужиоца по његовој противтужби пошто се ради о испуњењу тужиоачеве обавезе на основу уговора о преузимању права и обавеза који је са туженим закључио 20.07.2006. године, а којим се обавезао да му, као уступиоцу исплати 300.000 евра у динарској противвредности. Тужилац у ревизији указује да је тужени, за време управљања предузећем, од дана преузимања од Агенције за приватизацију, до дана уступања права и обавеза њему као пријемнику, умањио имовину, односно нето вредност предузећа. Међутим, тужени је тужиоцу омогућио да провери, како имовину тако и финансијско пословање предузећа А.Д. „Шумадија“ па не постоји узрочно последична веза између штете коју је тужилац претрпео и поступака туженог у смислу кривице или крајње непажње, као облика противправног понашања. Због тога, ревидент неосновано указује на погрешну примену материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**